

ב"ל 22415-08-09 (חיפה) - דוד אשכנזי נ' המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ב"ל 22415-08-09
14 ינואר 2013

לפני: השופט נוהאד חסן

נציג ציבור (עובדים) מר:משה גרבולר

נציג ציבור (מעבידים) מר:מאיר זמיר

התובע:	דוד אשכנזי
-	ע"י ב"כ: עו"ד יונה סירוטה
הנתבע:	המוסד לביטוח לאומי
-	ע"י הלשכה המשפטית

החלטה

רקע כללי

1. לפנינו תביעתו של מר אשכנזי דוד (להלן: "התובע") להכיר באוטם שריר הלב שלקה בו ביום **30.4.08** כפגיעה בעבודה, לאחר שהמוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתו להכיר באוטם שעבר כ"תאונת עבודה" כמשמעותה בחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) התשנ"ה-1995, (להלן: "החוק").

2. בתביעה שלפנינו מבקש התובע להכיר באוטם שריר הלב בו לקה ביום **30.4.08** כ"תאונת עבודה", שלטענתו אירע לו לאחר שהתרגז והתרגש באופן בלתי רגיל יומיים קודם לכן, במהלך ולאחר - ישיבה אשר נערכה בעבודה ביום **28.4.08** - אשר היוותה בעבורו אירוע חריג בעבודה. לטענת התובע הוא יצא מהפגישה שפוץ, מתוח ובתחושת מועקה, ועם תחושות אלה התהלך כיומיים עד שביום 30.4.08 פונה לבית חולים לאחר התמוטטות, שם אובחן כמי שסובל מאירוע לבבי.

3. הנתבע דחה את התביעה בטענה שאין קשר סיבתי בין אירועי העבודה ביום 28.4.08 לבין הופעת האוטם אשר ארעה יומיים לאחר מכן ב- 30.4.08, כפי שנימקה זאת פקידת התביעות בהחלטתה מיום 20.7.09 :

עמוד 1

1. עפ"י המסמכים שבידינו והבירורים שנערכו לא הוכח קיום אירוע חריג שאירע תוך כדי ועקב העבודה ואשר הביא לאוטם שהתפתח בתאריך 30.4.08.
 2. מאמץ/מתח מתמשך המשתרע על פרק זמן ממושך אינו בבחינת אירוע תאונתי .
 3. האוטם התפתח כתוצאה ממחלה טבעית בשל גורמי סיכון הטמונים בך.
 - השפעת העבודה אפילו אם היתה כזו, פחותה בהרבה מהשפעת גורמים אחרים.
- "...

להלן עיקר העובדות הצריכות לענייננו:

4. התובע יליד שנת 1953 . החל מ- 10/1984 עבד באוניברסיטת חיפה במחלקת תחזוקה בתפקיד מסגר בכיר וסגן מנהל העבודה. החל מיום 27/2/08 התובע משמש - כעובד כללי- בספריית האוניברסיטה (ראה עמ' 1 משורה 1 לנ/1)

5. התובע סיפר לחוקר מטעם הנתבע (ת/2) כי ביום 27.4.08 חזר מחופשת הפסח, במהלכה בילה בחיק משפחתו והיה רגוע. לטענתו יום 27.4.08 היה יום עבודה רגיל, וכי יום 28.4.08 יום עבודתו בספרייה החל כרגיל, כאשר לקראת השעה 11.00 פנה ביוזמתו ללשכת סגן הנשיא למינהל, והרקע לפנייתו עוד לפני חופשת הפסח, באה בעקבות מכתב תלונה שכתב לסגן הנשיא למינהל, בו התובע דיווח על מינהל לא תקין, הכפשת שמו ופגיעה במעמדו ובשכרו ואיום בפיטוריו, כאשר כל התהליך החל מספר חודשים לפני חודש 4/08 . לגרסתו, הוסבר לו "שלא ניתן לקבוע פגישה עם סגן הנשיא, לא כל עובד יכול להיכנס אליו", והוצע לו לפנות לאגף משאבי אנוש. התובע פנה לגב' שרה צזנה מאגף משאבי אנוש, ולגרסת התובע במסגרת הפגישה ביניהם התחנן בפניה ששמו יטוהר והדגיש בפניה כי נעשה לו עוול וכי שכרו ומעמדו נפגעו (עמ' 1 שורה 18 לת/2), התובע תיאר את תחושותיו במהלך הפגישה ולאחריה כך: "בפגישה זו הייתי נרגש ונסער בצורה בלתי רגילה בגלל היחס שלה ובגלל היחס של לשכת סגן הנשיא. בפגישה עצמה ב 28.4.08 עם שרה צזנה תיארתי בפניה את כול העוול שנעשה לי ההתייחסות שלה כלפי היתה מנוכרת וקרה הבנתי שלא מלשכת סגן הנשיא ולא ממנה תבוא לי הישועה ובאותו הרגע התפרצתי בבכי והיא הביאה לי כוס מים וטישו. בסופו של דבר יצאתי מהפגישה שפוף ומתוח בצורה בלתי רגילה הרגשתי חולשה וזה ליווה אותי למעשה באותו היום שחזרתי לעבוד לאחר הפגישה. היה לי קשה להתרכז בעבודה היתה לי מועקה כבדה מאוד הייתי מתוח בצורה בלתי רגילה כי שרה נתנה לי להבין שאין מה לעשות בענייני. ההכפשות והפגיעה בשכר הכול נשאר.

ביומיים הבאים לאחר ה 28.4.08 עבדתי אבל התחושות שצינתי קודם ליוו אותי גם ביומיים האלו. כלומר הרגשתי באותם יומיים מועקה כבדה ובלתי רגילה הייתי נרגש ומתוח בצורה בלתי רגילה והרגשתי חלש מאוד. ...

ב 30.4.08 עבדתי רגיל מבחינת שעות עבודה הגעתי לביתי ב 16.00 לערך הלכתי לנוח ולאחר מכן הלכתי לתפילת ערבית בבית הכנסת ובין תפילת מנחה לערבית בבית הכנסת הרגשתי כאבים חזקים בחזה וקושי לנשום ...

שאלת חוקר: לפי בדיקות שנערכו היו לך עם שרה מס' פגישות לפני ה 28.4.08?

ת. נכון,

ש. אז מה היה המיוחד בפגישה זו מבחינתך?

ת. בפגישות שהיו לי איתה עם שרה ועם ראש אגף משאבי אנוש הובהר לי שהעניין יטופל ונמצא בבדיקה. ובפגישה עם שרה ב 28.4.08 הבנתי שכל הבדיקה לא נעשתה ולא תעשה. וזה מה שגרם לי למעשה להיכנס להתרגשות ולמתח בלתי רגיל. ..."

6. במסגרת עדותו חזר התובע על גרסתו, לפיה מספר חודשים התנהל דין ודברים בינו לבין מחלקת משאבי אנוש בנוגע לתיפקודו בעבודה ולפגיעה בתנאי העסקתו כתוצאה ממעבר תפקיד, והתובע הסביר ביתר פירוט את תחושת הרדיפה כנגדו וכמה היה חשוב לו לטהר את שמו, היות ולטענתו העלילו עליו שאינו מתפקד כראוי. כאשר בקשתו להיפגש עם סגן הנשיא נדחתה, הוא חש שמתנערים ממנו, וזאת לאחר שהובטח לו בפגישות קודמות שעניינו יבדק.

בפגישה שנערכה עם סגנית ראש אגף משאבי אנוש ב- 28.4.08 התברר לו לטענתו שלא נערכה שום בדיקה לתלונותיו כמובטח, וגם לא תיעשה בדיקה, ובאותו רגע חש לטענתו "מתח בלתי רגיל ושכל עולמי חרב עלי ואין לי ישועה מאף מקום באוניברסיטה והרגשתי מושפל מאוד, בכיתי באותו מעמד ואני זוכר שהיא הביאה לי כוס מים ויצאתי מהפגישה הזו שפוץ ונרגש בצורה בלתי רגילה, עם מתח בלתי רגיל..." (עמ' 5 משורה 5 לפ'),

התובע נשאל במסגרת חקירה נגדית, מי הבטיח לו לבדוק את טענותיו לפני 28.4.08 ?

והתובע השיב: "ראש אגף משאבי אנוש, הוא אמר את זה בכל הפגישות שהייתי אצלם, שמו תמיר נוימן" (עמ' 5 שורה 17 לפ').

7. בתביעה שלפנינו מבקש התובע להכיר באוטם שריר הלב בו לקה לאחר שנודע לו במסגרת הפגישה שנערכה עם סגנית ראש אגף משאבי אנוש, כי טענותיו בעניין התלונות כנגד תפקודו בעבודה וטיהור שמו, וכן ההרעה בתנאי עבודתו כתוצאה ממעבר תפקיד, לא נבדקו ולא יבדקו כפי שהובטח לו. לגרסתו, עוצמת ההתרגזות בעבודה, בשל התנערות ממנו באותו היום, הייתה בגדר אירוע חריג בעבורו, המהווה "תאונת עבודה".

8. מנגד טוען הנתבע, כי התובע תיאר מסכת של בעיות ומתח בעבודה לאורך זמן ממושך טרם האירוע הנטען וכך עולה מעדותו ומעדותה של הגב' שרה צזנה. לטענתו, הזמן הממושך שחלף מיום 28.4.08 בשעות הבוקר ועד לקרות האירוע הלבבי ב-30.4.08 בשעות אחה"צ המאוחרות, מנתק את הקשר הסיבתי.

עוד טוען הנתבע, כי לא נמצא כל רישום בתיקו הרפואי של התובע, כי התלונן על אירוע כלשהו בעבודה אשר גרם לו למתח ולחץ לא רגיל שהובילו לאוטם שריר הלב.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטיבית

9. א. המבחן הנוהג להיותו של אוטם שריר הלב "תאונה בעבודה" הינו מבחן "האירוע החריג" או "המאמץ המיוחד" (דב"ע מו 139-0 דן יצחק - המוסד, פד"ע יח 411; בג"ץ 1063/91 משה פפו - בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד מה (4) 267; דב"ע שן/0-91 זהר פרץ - המוסד (לא פורסם); עתירה לבג"ץ נדחתה; דב"ע נב/0-248 המוסד - דליק ווליניץ (לא פורסם) עתירה לבג"ץ נדחתה; בג"ץ 4690/97 המוסד - בית הדין הארצי לעבודה ועובדיה, פ"ד נג(2) עב 318/96 איאן מיקלס - המוסד פד"ע לד 385).

ב. לפי הפסיקה, תנאי הכרחי להכרה באירוע מוחי כ"תאונה" הוא

שהתובע הביא "ראשית ראיה שאירוע אשר אירע בעבודה ניתן לראותו

כקשור סיבתי לבוא האירוע המוחי, דהיינו אירוע חריג בהשוואה

למאמץ רגיל בעבודתו של אותו אדם" (דב"ע נו/0-11 נורית חזאם - המוסד לביטוח לאומי,

פד"ע לו 75).

ג. קיומו או אי-קיומו של "אירוע חריג" נקבע על פי התשתית העובדתית וקביעה משפטית לגבי משמעותן של העובדות המוכחות (עב"ל 214/98 גרגורי איבניצר - המוסד, (לא פורסם). הקביעה מתי מדובר במאמץ או מתח שהנם יוצאי דופן נבחנת על פי מכלול העובדות, על בסיס סובייקטיבי הנוגע למבוטח המסוים, ולפי משקלם של האירועים ביום בו אירע האירוע אל מול עבודתו השגרתית והרגילה של המבוטח. זאת, כקביעה עובדתית - משפטית, הנשענת על חומר הראיות שבפני בית הדין (דב"ע נה/0-150 מיכאל שביט - המוסד לביטוח לאומי, פד"ע כט 268).

ד. גם "דחק נפשי" בלתי רגיל עשוי להיחשב כ "אירוע חריג". דחק נפשי בלתי רגיל יכול למצוא ביטוי "בתחושה שלילית" דווקא של כעס, רוגז, או תרעומת, וכן "תחושה חיובית": של שמחה למשל. שכן הדחק הנפשי נבחן ע"י שיא המתח הנפשי החיובי או השלילי שראוי להניח שבנסיבות המקרה האדם היה נתון בו. (עב"ל 70/97 עמוס פרויד - המוסד).

10. נקדים ונאמר שלאחר שקילת העדויות והראיות, שוכנענו כי התובע עמד בנטל, להוכיח אירוע חריג בעבודתו המצדיק להעביר את עניינו למומחה רפואי לבחינת הקשר הסיבתי הרפואי. להלן הנימוקים לכך;

11. מגרסתו של התובע אשר נתמכה גם בעדותה של העדה מטעם הנתבע, הפגישה של התובע עם הגב' שרה צזנה (סגנית ראש אגף משאבי אנוש) ביום 28.4.08 הייתה טעונה, ובשל הדברים שנאמרו לו, התרגז מאוד וניכנס ללחץ ומתח נפשי וכפי שהעיד בפנינו "הרגשתי מתח נפשי בלתי רגיל ושכל עולמי חרב עלי ואין לי ישועה מאף מקום באוניברסיטה והרגשתי מושפל מאוד...".

העדה שרה צזנה סיפרה בעדותה כי בפגישה עם התובע ב- 28.4.08, "... דברנו בעיקר על תפקידו של התובע, הירידה בדרג וגמולי השכר. הוא דיבר על ההאשמות עם ראש האגף לשעבר ולא איתי, ואת מה שדיבר איתי העברתי ישירות לראש האגף תמיר, **נכון שהיתה לתובע הרגשה קשה**" (עמ' 7 שורה 17 לפ').

בהמשך עדותה (שורה 29 לפ'),

"זו היתה שיחה כואבת ולא פשוטה, כי התובע נפגע באופן אישי בגלל ההורדה בשכר בפירוש"

לאחר מכן, בעמ' 9 שורה 27 לפרוטוקול,

"אבל הפגישה עם התובע היתה לא פשוטה ומצאתי לנכון לסכם אותה להעביר את הסיכום לידיעת הממונה עלי"

עניינו הרואות, שאף העדה מטעם הנתבע תיארה את השיחה עם התובע ב- 28.4.08 כשיחה לא רגילה, ולכן דאגה להעביר לממונה עליה את עיקרי הדברים שנאמרו בשיחה.

12. גם מסיכום השיחה שערכה העדה באותו היום 28.4.08, עולה, כי התרשמה שהתובע היה בתחושה קשה בעקבות הדברים שנאמרו לו בשיחת העבודה. להלן ציטוט מסיכום השיחה שרשמה העדה (ראה : נ/3), :

"היום היה אצלי דוד בפגישה ע"פ הפנייתך

הסברתי לדוד את דרך הפעולה שלנו

· שיוך דרג לתפקיד, אי פגיעה בגמולי שכר קיימים, אם כי העדר אפשרות להתקדם באותו דרג.

· בטול תוספת פט"ה ומתן הסיבות לכך

אינו מוכן לקבל את ההסבר לגבי הדרג והבהיר כי יוועץ עם עורך דין בנושא.

דוד מרגיש מאוד פגוע ונרדף. חש שהסיבה לשינוי איננה רק בריאותית

מעבר לכך, טוען שלא נעשה דבר עם הנושאים שהעלה בפניך ומבקש לדעת מה קורה עם כך.

הבהרתי לדוד שעליו להשתחרר מתחושת "הרדיפה" ולנסות לפתוח דף חדש ולהוכיח עצמו מחדש.

קשה לדוד עם הטיעון הזה והוא מבקש בכ"ז להיפגש עם ברוך.

...

13. כאמור, כפי שקובעת הפסיקה יש לבחון את מכלול העובדות על בסיס סוביקטיבי הנוגע למבוטח. התובע תיאר בפני חוקר הנתבע ולאחר מכן בתצהירו ועדותו כי כשהבין במהלך השיחה שראש אגף משאבי אנוש לא בדק ולא טיפל ולמעשה "לא נעשה דבר בנושאים" שעליהם התלונן בפניו, הוא נכנס לסערת רגשות, וחש מושפל ולכן התרגז מאוד. התובע יצא מהפגישה בתחושת מתח ולחץ לא רגיל וחש חולשה ומועקה כבדה היות והובהר לו בשיחה שאין מה לעשות בתלונותיו שעניינן, פגיעה בשמו, בתנאי עבודתו ובשכרו. ולמרות שתחושות אלה ליוו אותו במשך יומיים, הוא המשיך בעבודתו כרגיל.

14. אנו סבורים כי הפגישה שהתנהלה ביום 28.4.08 בין התובע לבין הגב' שרה צזנה, שהביאה את התובע לידי כעס רוגז, ומתח נפשי היו בבחינת "אירוע חריג" ביחס לתובע, כאשר כעבור יומיים הוא הובל לבית החולים, שם נמצא כי הוא סובל מאוטם שריר הלב.

15. לא נעלמה מעינינו טענת הנתבע, כי התובע תיאר מסכת של בעיות ומתח בעבודה לאורך זמן ממושך טרם האירוע הנטען, והזמן הממושך שחלף מיום 28.4.08 בשעות הבוקר ועד לקרות האירוע הלבבי, מנתק את הקשר הסיבתי. אין בידנו לקבל טענה זו של הנתבע, היות והתובע יצא לחופשת הפסח וסיפר שהיה רגוע ובילה בחיק משפחתו, לאחר שסבר שראש אגף משאבי אנוש בודק את טענותיו- ופרק זמן זה מהווה נתק מהמתח הנפשי הממושך עליו מצביע הנתבע. התובע חזר לעבודה רגילה ביום 27.4.08, וביום למחרת ב-28.4.08 התקיימה הפגישה בה התובע חש שוב פגוע וניכנס למתח ולחץ נפשי.

"קשר סיבתי עם העבודה אינו נוצר ואינו קיים אלא אם כן תחילתו- החוליה הראשונה בשרשרת - בזמן העבודה, אם כתרומה לתוצאה הסופית ואם במלוא גרימת התוצאה. יש והתוצאה באה ללא דיחוי, כתגובה מיידית לגורם שבעבודה, ויש והתוצאה נדחית מעבר למסגרת שעות העבודה ועל הרופא לקבוע אם הזמן שעבר מאפשר עדיין מבחינת הסבירות, לקבוע את הקשר הסיבתי " (ראה: דב"ע לה/0-42 אריה דרוקר נ' המוסד לביטוח לאומי פד"י ז 241).

על השאלה, מהו אותו פרק זמן סביר מאז שפעלה הסיבה, ושאותה סיבה תהיה קשורה לעבודה, מוסמך לענות רק איש רפואה אשר יכול לדעת לאמוד אותו (ראה: דב"ע לה/0-157 כרמלה רביע נ' המוסד לביטוח לאומי פד"ע ה 179). מכל מקום, בכל מקרה של ספק בדבר קיומו של קשר סיבתי בין האירוע לתוצאה, יפורש הספק לטובת המבוטח, מאחר ומדובר בביטחון הסוציאלי (עב"ל 210/97 שלומית רז נ' המוסד לביטוח לאומי- לא פורסם)

16. זאת ועוד, עיון בחומר הרפואי שהוגש בתיק, עולה, כי בעת אשפוזו בבית החולים, לא סיפר התובע לרופאיו על האירועים והתרחשויות שקדמו ליום 30.4.08. אמנם, הכלל הוא שבית הדין מייחס משקל רב להתבטאויותיו של התובע בסמוך לאחר האירוע הנטען, וכי בית הדין יעדיפן בדרך כלל על פני התבטאויות מאוחרות יותר של התובע בעת הגשת התביעה לבית הדין (עב"ל 248/98 מקסים פרש נ' המל"ל (לא פורסם)), אולם, בהתחשב במצבו הרפואי והנפשי של התובע ביום אשפוזו, לא נראה לנו סביר לתת לעובדה זו משקל עצמאי במיוחד לנוכח עדות הנתבע אשר אישרה את מהות ואופן ההתרחשויות הנטענות ע"י התובע.

ידוע הוא, כי העדר התייחסות כאמור בתיק הרפואי, אין פירושו תמיד אי קיום אירוע תאונתי. הדבר תלוי בנסיבות ובראיות האחרות המוגשות לבית הדין והתרשמותו של בית הדין מהן (דב"ע נד/0-37 ציון גירת נ' המוסד לביטוח לאומי (לא פורסם)).

17. סוף דבר- הננו קובעים כי יש בעובדות והשתלשלות העניינים כפי שהובאו לעיל, כדי להקים תשתית ראייתית על בסיסה ימונה מומחה רפואי, ואין מקום, בנסיבות העניין, לדחות את התביעה בשלב זה, בטרם חיווה מומחה רפואי את דעתו בשאלת הקשר הסיבתי הרפואי בעניינו של התובע, והחלטה לעניין המינני תינתן בנפרד.

18. עניינו של התובע יועבר למומחה רפואי מתחום הקרדיולוגיה, על מנת שייתן חוות דעת רפואית בשאלת הקשר הסיבתי בעניינו של התובע.

19. החלטה על מינוי מומחה תינתן בנפרד ותשוגר לצדדים .

20. הנתבע רשאי לבקש רשות ערעור על החלטה זו מבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, תוך 15 ימים מיום שהחלטה זו תומצא לו.

ניתנה היום, ג' שבט תשע"ג, (14 ינואר 2013), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

מאיר זמיר
נציג מעבידים

משה גרבלר
נציג עובדים

נוהאד חסן,
שופט
אב"ד